

Någonting starkare

jacob stålhammar

Jag har fyra små papperslappar i min plånbok. Jag är rädd om dom. Dom ligger i facket bakom körkortet och det står samma sak på allihop. Inget märkvärdigt, några ord med kulspets på gult papper. Det är post-it lappar, så dom klibbar ihop när man drar ut dom. Det är svårt att känna om det är en enda tjock lapp, eller fyra tunna och jag har inte sett dom skrivas, bara hittat dom på köksbordet. Dom dyker alltid upp efter att jag sovit längre än jag trodde var möjligt. När jag blivit så trött att jag dragits ner i en flera dagars labyrint av dvala. Dygn av dröm som det är nästan omöjligt att resa sig från, som jag inte vill lämna. Jag har passerat en märklig gräns, ett lövlöst träd. Och det började inte med papperslapparna. Det började med hårstrån. Små ljusa mjuka kvinnohårstrån, för två år sen.

Hon drog loss hår från armen med pincett när hon var stressad. Själv har jag heller aldrig gillat när folk kommer för sent, men Pia var rent förfärlig, hon hade inget tålamod över huvud taget. Hon hade några ytliga rosa ärr på vänster underarm. "Inget du ska fråga om". Jag misstänkte alltid att det var för att hon inte orkat vänta på döden när hon varit lessen nån gång. Den hade väl inte kommit fort nog och hon hade väl blivit frustrerad över nonchalansen och börjat karva lite på pin kiv.

"Det enda problemet med självmord är att man bara kan göra det en gång."

Hon hade samlat alla urdragna hår i en liten burk som det legat röd kaviar i. Hårstrån tar inte stor plats, men hon hade nästan fyllt burken.

"Han skulle varit här för en halvtimme sen," sa jag. "Tror du polisen spanar på hans lägenhet?"

Hon övergick till att måla sig. Inte för att jag tyckte att hon behöver det. För det första hade vi inte den typen av relation och för det andra så behövde hon inte. Men hon var väldigt snabb, dessutom kunde hon göra alltsammans utan spegel. Allt utom ögonbrynen för dom hade hon plockat bort.

”Vill du ha en öl?” sa jag.

”Nej tack.” sa hon. “Det är ingen idé.”

Jag hade sett henne för första gången i en taxikö för några år sen. Jag hade precis börjat plugga juridik på den tiden, hade inte pengar att åka taxi, men jag bodde en bit utanför stan och sista bussen gick precis bredvid taxistationen. Det var en ganska liten stad. Precis tillräckligt liten för brist på lägenheter i centrum, precis tillräckligt stor för en förort utom gångavstånd från krogen. En liten förort där jag bodde i min lilla flickväns lilla lägenhet.

”Kom hit.” Den främmande tjejen som ropade på mig såg ut att luta hela tiden.

”Jag ska med sista bussen,” sa jag.

”Du har missat den. Den gick tidigt idag.” Hon lutade sig till och med när hon gick.

”Hurså?” sa jag.

”Du brukar ta sista bussen. Jag heter Pia. Samma som engelskans ‘pious’, det betyder ‘from’. Jag är inte farlig. Jag ska nästan åt samma håll. Jag måste göra en sak och jag vill inte vara själv. Kom.”

Jag hade satt mig bredvid henne i baksätet. Det var en annan av hennes egenheter, hon åkte alltid taxi i baksätet. Hon satt aldrig fram och pratade med chauffören som alla andra. Hon fingrade aldrig på sin plånbok och hon tittade aldrig på taxametern. Den kvällen hade jag bommat en tenta. Några detaljer ur jordabalken hade liksom fallit ur huvudet eller också hade dom aldrig varit där. Taxin hade skinnsäten så man höll på att glida ner på golvet hela tiden. Jag ville mest hem, men vi stannade utanför ett mörkt hyreshus.

”Jag ska bara upp och hämta en grej, kan du sitta kvar så länge?”

Den natten var första gången jag väntade på henne. Sen dess hann dom två taxiföretagen i vår lilla stad byta sina sammanlagt fyrtio bilar två gånger. Sen vi träffades på busshållplatsen hann jag vänta på henne minst en gång i varje bil, minst lika nervöst och troget som första kvällen. Det enda bilarna hade gemensamt var att dom luktade mycket. Rök, parfym eller svett. Det var alltid kvavt att vänta. Jag andades i små grunda andetag. Ibland räknade jag mina korta luftklunkar tills hon kom tillbaka.

”Om man hämtar själv får dom inte reda på var man bor. Har du druckit mycket?”
Hon satte sig bredvid igen.

”Hurså, luktar jag.”

”Inte alls. Men du ser ut att vilja dricka lite till.”

Min flickvän vid den tiden pluggade vårdhögskolan och hade praktik på sjukhuset. Jag visste att hon inte var hemma, hon var på jobbet, hon väntade inte på mig. Hon väntade aldrig på mig. Jag brukade ändå ringa och säga godnatt. Om hon hade väntat hade det inte varit några problem att ringa och säga att jag var hemma hos några kurskamrater, hon brukade ha tråkigt på nätterna och hon gillade att jag ringde. Av någon anledning lät jag bli att slå en signal den natten. Jag stoppade mobilen i fickan medan Pia tryckte på hissknappen för sin våning. När vi väl kom in i hennes kök schasade hon undan en stor röd katt och rationaliserade köksreplikerna.

”Du vill inte ha te. Jag vill inte ha te. Jag måste röka en joint och sen vill jag sova. Hoppas du inte är allergisk mot katthår.”

Hon darrade. Hela tiden. Hon försökte dölja det, hon körde ner sina självande fingrar i byxorna, hon vek armarna bakom ryggen. Det fungerade inte, utan tekoppar eller hängel fanns det ingen naturlig stans att göra av händerna för nån av oss.

”Jag kan rulla.”

”Tack. Men det går bra.”

När hon log mot mig fattade jag hur väldigt snygg hon var. Min flickvän var väl typ också söt — men inte sådär man-fattar-att-du-kommer-att-vara-snygg-när-du-är-sextio-snygg. Pia var en klassisk skönhet. Precis så hade mina lillgamla klasskamrater sagt. Dom snackade som idioter. Jag satt i ett främmande kök och försökte låta bli att fatta att flickan framför mig hade en fantastisk figur fast hon till skillnad från mina klasskamrater inte ville visa det. Juriststudenter brottas med att försöka se städade ut — samtidigt som dom naturligtvis är köns mogna som alla andra på högskolan. Och som sagt, vi bodde i en liten stad. Så väldigt mycket mer än sprit, otrohet och bio nån gång för variationens skull fanns inte. Tjejerna i min klass visade bröstet genom niohundrakronors lammullströjor, killarna gick på studentgymmet och spelade handboll eller golf och hade blå skjortor med vita kragar och kravatt, alla såg ut som om man redan hade sett dom förut. Det fanns inte någon på hela högskolan som egentligen hade anledning att visa upp sig — hela stan såg faktiskt sämre ut än flickan framför mig.

Hon pratade medan hon pillade med gräset. Hon pratade nästan bara när hon skulle röka, det var bara då jag fick reda på vem hon var. Vår lilla stads vackraste kvinna

var sjukpensionär, gick upp vid tolv varje dag och hade dom säckigaste långärmade tröjor jag sett. Gräset såg lite konstigt ut och eftersom hennes händer skakade så fick hon rulla mot bordet. Hade hon försökte rulla direkt i handen hade hon tappat allt på köksgolvet.

”Kan du göra mig en tjänst till?” sa hon.

”Visst, hur mycket vill du ha för gräset?”

”Inget. Eller. Det är egentligen inte ens gräs, men vafan. Smaka lite kan väl inte skada. Kan du hålla jointen och tändaren för mig när jag drar första blosset.”

Jag var en ölkille då. Tio öl för femton spänn styck på studentpuben var lagom. Fram till den kvällen hade jag hållit mig i källaren under juridiska fakulteten och druckit ljummen öl med kravattkillarna och lammullsbrösten.

”Sätt dig ner, det går över.”

Det hade känts som om hjärtat var på väg att slå sig ut genom bröstkorgen på mig.

”Här, ta ett glas vatten.”

Jag drack tre glas vatten utan att det hjälpte, jag flåsade precis som när jag försökt spela handboll med mina prydliga små klasskamrater.

”Det är en panikattack,” sa hon. “Det går över.”

”Vattnet hjälper inte.”

”Det står ett riktigt surt vitt vin i kylskåpet, ta själv.”

Pia rökte resten av jointen och när hon var klar tog hon upp påsen och började rulla en till utan att darra det minsta. Med korta precisa rörelser lade hon ut varje torkad bladrest på dom tre hopklistrade rullpapprena. Stråna såg ut som små tunna svarta armar mot det vita lysande pappret.

”Kolla, jag kan göra det som en sushikock, alla ligger åt samma håll.”

Hennes händer hade slutat skaka. Kanske hade det varit vinet, kanske var det att jag blev så förvånad över hennes förvandling — men när hon var klar med jointen hade jag bett att få tända den.

”Är du säker på att du pallar en till?”

Jag hade nickat och tänt den. Den här gången kom ingen panik alls. Dom säger att det är så med vanor, direkt uppföljning är viktigt. Det är ju så när man ska lära sig åka skidor. Om man inte kliver upp igen efter att man ramlat illa första gången, om man inte reser sig och förnedrar sig med att ta liften hela vägen upp till kullens topp kommer man

aldrig att lära sig. Då kan man lika gärna åka pulka bakom posten. Nästa joint kändes bra. Hon log.

”Det är enda gångerna jag inte skakar. Det har varit så sen jag var liten.”

Nästa vecka hade vi setts igen. Och nästa vecka igen. Vid jul hade jag bommat fyra tentor och min flickvän hade blivit ihop med en allmänläkare som hade två barn från sitt förra äktenskap. Jag hade kanske misstänkt att mitt förhållande varit på väg åt skogen långt innan. Vi hade bara aldrig pratat om det. Hursomhelst, det hade inte varit så mycket frågan om att flytta in hos Pia som att sluta gå därifrån.

”Fattar du inte att jag kunde fått sparken.”

Jag skulle bara ha hämtat några Cd:s som min före detta flickvän skulle bränna av, men när jag var hemma hos dom hade jag snott hennes extranycklar till avdelningen. Det var ju en liten stad. Den där solbrända allmänläkaren hade ju gett henne laptopen som hon brände av mina skivor på, det var inte mer än rättvist.

”Du vet ju inte ens hur man doserar.” Min före detta flickvän gick fortfarande upp en och en halv oktav när hon gnällde på mig. “Du kan ju fan inte ens göra gott kaffe. Du kunde ju ha dött.”

Hon hade blivit rasande för att jag stulit morfinet, men som med så mycket annat så löste det sig bara man inte sa något. (Prova nästa gång ni grälar med nån som har tyckt om er förut. Säg ingenting. Ingenting alls. Förr eller senare kommer dom att erbjuda en liten förlåtelse. Dom kommer att känna sig tvingade att erbjuda en liten ursäkt för att slippa er hemska tystnad.) Jag berättade alltså aldrig att jag hade stulit kanyler också, det skulle hon inte märka, dom räknade man inte lika noga. Allmänläkaren hjälpte henne att dölja stölden genom att skriva in morfinsvinnet som utgångna varor.

”Jaså,” hade Pia sagt när jag kom hem med mitt byte. “Vi ska göra en liten knarkarkariär?”

“Jag tyckte vi var förtjänta av något starkare,” sa jag.

Vi hade tillräckligt många ampuller för att använda varsin och vi körde med varsin spruta varje gång, men det blev ändå en ”vi”-grej. Vi fortsatte. En moster dog och lämnade lite pengar efter sig, Pia hade någon slags sjukpeng. Vi blev finsmakare, sjukhuskvalitet eller bättre, annars fick det kvitta. Jag provade lite annat gräs med mina kursare sista festen jag var på, men det funkade inte alls, jag fick panikångest igen. Jag

blev rädd för alla herrbyxor och allt vårdat tal. Jag fick hjärtklappning bara av att titta på deras loafers, stod inte ut. Det gjorde inte så mycket, jag hade ändå bestämt mig för att hoppa av. Det var inget roligt längre. Advokater i Sverige har ändå inte lika snygga kostymer som dom i amerikanska TV-serier. Och det finns ingen jury man kan showa inför heller.

Pia lyckades fylla sin lilla burk med hårstrån medan vi väntade. Leverantören blev trekvart sen, han ville inte ha teet jag satte fram, han gick bara rakt fram till fönstret och drog ner persiennerna med ett rasslande. Det var första gången någon kom hem till henne med varor och hon hade varit väldigt bestämd med att hon inte ville ta emot honom ensam. Jag förstod henne. Det var något avvikande med honom. Som om han kunde se oss fast det var mörkt. Fast han inte riktade ansiktet mot oss. Han stod upp, men han bad Pia och mig sitta i mörkret i två minuter innan han äntligen plockade fram det han hade med sig. Det verkade vara något litet invirat i vad som måste ha varit sämskskinn, eller kanske ett mjukt tyg. Jag såg bara skuggorna av hans händer när han liksom filade något till pulver. Det blev ett underligt ljud när han skrapade fram det vi skulle få. Som naglar som klöser på tapet. Han blev andfådd av arbetet och han var noga med att stoppa undan sin mörka klump innan vi hann se vad det var. Våra ögon vande sig och jag blev nästan säker på att en liten trave pulver låg på pappret mitt på köksbordet. Jag måste ha inbillat mig, men jag tyckte nästan att den lilla högen lyste i mörkret.

”Kom ihåg att alltid ha ljuset släckt när ni rullar det här.”

Knark är alltid olagligt så det är alltid hemligt. Dom ständiga ritualerna är halva grejen. Vi sa ingenting. Några linjer gatlykta läckte igenom persiennerna och vi såg nätt och jämt hur främlingen blandade med tobak och rullade en joint. Sen vek han mycket noga ihop andra hälften av pulvret i pappret. Han räckte det mikroskopiska paketet till Pia och fick syn på burken med hårstrån.

”Det här blir *perfekt* betalning. Det måste vara ett jämt byte för att fungera.”

Det gick inte att se i mörkret, men jag tror att Pia bara rodnade till svar. Han skruvade fast locket, stoppade burken i fickan och fortsatte.

”Tänd den inte förrän ni hört porten slå igen.”

Vid den tiden var hon absolut tvungen att röka en joint var fjärde timme eller också darrade hon så kraftigt att hon sa att hennes andning kunde komma ur balans. Hon hade försökt hitta något som höll hennes skakningar i schack under längre tid och då hade hon hört om den här killens grejer. Hon gissade att hon skulle kunna klara sig i en vecka om hon började köra med det här nya.

”Men jag är inte säker på att *du* behöver så här starka grejer,” sa hon.

”Det är klart vi gör det tillsammans. Jag bara smakar lite.”

”Kanske inte på det här.”

Alla ljud hörs bättre i mörkret: vi hörde tekannan ticka när den svalnade, vi hörde kylskåpet tystna, vi hörde porten slå igen om trapphuset. Pia tände jointen. Det var fortfarande sammetssvart i köket, jag såg bara hennes ansikte när hon drog in rök och det lilla glödklotet framför hennes ansikte lyste starkare. Hon såg nästan rädd ut när hon sög i sig. Det var udda, det var så jag brukade reagera, på henne brukade det aldrig synas på det viset. Hon sträckte fram jointen och jag tog ett litet testbloss. Det smakade inte som något jag hade rökt innan. Sen ramlade hon ihop på golvet och det kändes som jag var genomskinlig. Jag kunde se genom väggarna och rakt igenom hennes kläder. Det var första gången jag såg henne naken och hon var precis så vacker som jag hade vetat att hon skulle vara. Jag blev rädd igen, för första gången på länge. Jag böjde mig ner för att kolla hur det var med henne.

”Vet du vad du just har rökt?” hon kraxade medan hon låg på rygg på sin egen köksmatta.

Jag kunde inte prata, jag var helt upptagen med allt jag plötsligt kunde se, fast det var kolmörkt. Ingen hade tänt i köket och det var fortfarande mitt i natten - ändå syntes varenda tallrik i diskstället så tydligt som om den haft en lysande ring runt om sig.

”Det här är *såå* grymt. Du fattar inte vad vi just har rökt.”

”Något starkare?”

”Det kan man säga. Haha. Vi har rökt dom dödas ben.”

Hon blev inte sig själv på hela kvällen. Jag hjälpte henne upp på stolen och hon kändes märkligt viktlös. När hon sjunkit ner i djup sömn vakade jag över henne i några timmar tills jag fick mycket märkliga tankar. Det var som det hela tiden var någon som väntade på att få komma fram mot henne. Någon som stod bakom min rygg. Någon med allt

tålmod i världen. Någon som kändes men inte syntes, trots att jag såg bättre än någonsin förut. Jag fick panik och bestämde mig för att jag måste bort. Det måste få ett slut. Jag tände alla lampor och letade igenom lägenheten. Det var ingen där, vi var ensamma. Jag låste hennes tre lås och kastade in nycklarna genom brevinkastet, men jag lät alla lampor stå på. Jag lämnade lägenheten. Det var dom enda fönster som lyste i hela huset och jag kunde se dom från två kilometer därifrån. Jag lät mina få saker ligga kvar. Det spelade ingen roll. Jag gömde mig hos en kusin utanför stan och några veckor senare stod jag på en liten scen och bekände.

”Jag heter Lars Andreasson och jag är en... hmm... alkoholist.”

Jag hade fortsatt med att erkänna att jag var maktlös inför mitt beroende – att jag hade förlorat kontrollen över mitt liv, att jag hade kommit till en tro om att en kraft starkare än mig själv kunde hjälpa mig att återfå mitt förstånd. Och så vidare. Jag hade varit tvungen att göra det på Anonyma Alkoholister för som sagt, det var en liten stad och NA hade inte kommit dit ännu.

Jag lyckades smöra in mig hos en föreläsare som specialiserade sig på patentlag och alltid hade gillat mig. Jag provade att ha kravatt ibland. Till och med loafers. Sakta började jag ta igen mina studier på halvfart. Det gick några år och jag såg inte Pia mer. Jag passerade taxistationen ett par gånger, men hon var aldrig där mer. Jag slutade vara ute ensam på nätterna också. Men sent en eftermiddag, ett år när hösten kommit påfallande tidigt, när solens sista värme dragit sig tillbaka som om något skrämt den, precis i kanten mellan dag och kväll, då hörde jag någon ropa på mig när jag kom ut från biblioteket.

”Lasse, hallå.”

Jag vände mig om och såg att hon hade förändrats. Hon var fortfarande mycket vacker men hon såg ut att ha gått upp ett par kilo. Det var lätt att se för hon hade börjat med tajtare kläder.

“Pia”

“Högst densamma,”

”Du ser frisk ut. Har du börjat träna?”

”Inte direkt.”

Jag hade just klarat en tenta och jag hade lite pengar på mig, vi gick till ett kafé. Efter andra koppen började vi prata lite om gamla tider. Jag berättade för henne om AA

och dom Tolv Stegen. Hon sa att det var så roligt att prata med mig. Hon verkade helt förändrad, mycket gladare och öppnare än jag kom ihåg. Kaféet stängde och hon följde med mig hem till ett rum jag hyrde utanför universitetet.

”Det var ju liksom en sak vi aldrig gjorde då,” sa hon och strök mig över kinden. Hon kändes väldigt lugn, jag kommer ihåg att hon inte darrade alls.

”Näh.”

”Har du lust?”

”Jag tänkte aldrig på dig på det viset.”

Pia lade sin hand mellan mina ben och murrade: ”Skitsnack”

Vi låg kvar på natten och tog på varandra. Jag kommer ihåg hur len hon var, ärren på hennes armar var borta, hon var alldeles slät och hårlös under mina fingertoppar. Mitt i natten, när det var som allra mörkast, böjde hon sig över mig igen. Hon tog sig nära min hals och började nafsas helt utan tunga.

”Inte så hårt.”

”Ligg still.”

”Vafan gör du?”

Jag hoppade ur sängen, men när jag kommit på fötter hade hon redan stått framför mig. (Hur hade hon hunnit ur sängen innan mig?) Hon puffade mig lätt i bröstet men jag kunde lika gärna blivit påkörd av bussen. Jag föll baklänges ner på golvet medan hon lade sig ovanpå så jag inte kunde röra mig. Hon luktade inget ur munnen, det var som om någon bara öppnat ett fönster, som en kall sövande vind, som något rann som ett långt rep över hela min kropp och stannade mellan benen. Hon höll mig så hårt att jag blev alldeles lugn, jag var en orolig häst och hon en kunnig veterinär. Jag märkte att något drogs ur kroppen men det gjorde faktiskt inte ont, även om jag blev väldigt sömnig. Som en gammal vän jag saknat i årtal plötsligt knackade på. Jag försökte resa mig upp men klev in i sömnen istället. Mitt ben pulserade svagt medan jag började drömma mig bort över ett sorgset landskap, sakta mot en stad långt borta, det skulle ta lång tid att komma fram, men hela min kropp kände att det var det enda som betydde något. Jag vandrade lugn på en sandig väg, mina ben kändes tunga men känslan av att vara på väg gjorde mig märkligt avslappnad. Staden var långt borta, men ett ensligt träd vid vägen verkade jag kunna närma mig. Drömmen gjorde mig sömnigare.

När jag vaknade sent nästa eftermiddag snöade det, fast det bara var oktober. När jag tittade ut kunde jag inte se några spår från porten. Snön låg djup och oskuldsfull som om ingen korsat gården på hela dagen. Jag märkte att jag skakade som om jag frös och när jag släppte den dragiga fönsterbrädan höll jag på att tappa balansen. Jag satte mig på sängen och såg att lakanen fått en mörkröd fläck. Dom hade korvat ihop sig och när jag sträckte dom delade fläcken sig i flera avtryck samlade som en vag oval, halvvägs ner mot fotändan. Jag gick för att dricka ett glas vatten och såg att tekopparna jag ställt fram kvällen innan var borta men att det i deras ställe låg en lapp mitt på köksbordet. Något fick mig att kasta en blick över axeln. När jag vände mig mot sängen såg fläcken för ett ögonblick ut som ett ansikte. Ett leende flickansikte. Jag läste lappen två gånger innan jag stoppade den i plånboken.

Jag har inte sett henne igen, men det har dykt upp nya lappar på köksbordet. En gång i november och en gång alldeles innan jul. Tiden mellan lapparna börjar kännas allt meningslösare. Jag vill bara tillbaka in i drömmen om den avlägsna staden som kommer allt närmare. Jag har kommit ganska nära trädet, jag har sett att det inte har några blad. Inte ens en enda knopp. Tredje gången gick jag till sjukhuset och där kom dom fram till att jag hade förlorat mycket blod, säkert över en och en halv liter, på kort tid. Allmänläkaren som gift sig med min gamla flickvän hjälpte mig, men det höll liksom inte. Han hittade inga märken någonstans på min kropp och jag gick inte till polisen, men i februari lyckades jag byta universitet och flytta.

Jag grät när jag vaknade imorse. Jag hade passerat det kala trädet, men staden var fortfarande så långt borta att jag bara ville stanna i drömmen och vara på väg. Vardagarna har bleknat ner till karbonkopior av varandra och jag vill bara sova. Jag låser inte dörren längre och i förrgår natt måste jag ha fått besök igen. Jag vet inte vad som händer på nätterna men jag såg på klockan att jag sovit över 30 timmar. Och på köksbordet en fjärde lapp. Exakt likadan som dom tre som redan ligger i plånboken. Jag stoppade ner den utan att läsa. Det står samma sak på allihop.

”Ät ordentligt Lasse, jag kommer snart tillbaka för ett nytt skrovsmål. Leta inte efter mig och vad du än gör – rök inte dom dödas ben. Jag har hittat någonting starkare.”

Jag kan inte vänta tills hon kommer tillbaka. Men jag vill inte få en lapp till. Jag vill inte vakna mer och lapparna ligger alltid på köksbordet. Hon vet var jag bor. Nästa gång vill jag få följa med. Jag hoppas att det är hon och inte nån annan som kommer om nätterna. Ibland är jag inte säker. Det känns som om någonting tittar på mig ibland när jag tror att jag är ensam. Någonting som ser väldigt bra i mörkret. Någonting starkare.